

Sagen sattes til Forhandling.

**Bløm:** Det foreliggende Lovforslag har jo, som ærede Medlemmer vistnok have set af de Bilag, der medfølge Kommissionens Betænkning, sin Forhistorie, og jeg kunde have Lyst til i ganske korte Træk at skitsere denne Forhistorie, som egentlig har været Grund til, at det foreliggende Forslag er kommet frem, ligesom man vistnok ogsaa derved bedre kan faa Forstaaelse af Lovforslagets Grundprincip.

Landboernes Kamp mod Købstædernes Skranker, som de siden 1886 vare satte for den fri Indførsel af Landbrugets Produkter, begyndte for 7—8 Aar siden af Slagelse Andelsslagteri, som senere assisteredes af Roskilde Andelsslagteri. Der indsendtes da et Andragende til Landhus-holdningsselskabet om at hjælpe dem med dette Forhold. Spørgsmaalet kom senere til Diskussion paa de sjællandske Landboforeningers Delegeretmøde i København, og endelig har Bestyrelsen for de samvirkende danske Andelsslagterier for 2 Aar siden sendt et Andragende ind til dette Ting. Andragendet blev sendt til Finansudvalget, var til Behandling her i Salen den 3dje Februar 1898 og henvistes til den højtærede Minister enstemmig med 69 Stemmer. Deraf tog Regeringen Anledning til under 15de Juli 1898 at nedsætte en Kommission, og denne Kommission har afgivet sin Betænkning den 17de November 1899, hvilken Betænkning er vedlagt Forslaget.

Landboerne have i over 200 Aar haft lovhjemlet Ret og for Resten oprindelig ogsaa Forpligtelse til at sælge deres Varer paa Akseltorvet i Købstæderne, hvorimod de ikke maatte sælge til Høkere eller Prangere. Der staar nemlig i Christian V's Danske Lov 3—13—26, at „Bønderne skulle føre deres Varer til Købstæderne, og dem paa offentlig Akseltorve og Markeder falholde og ej dem til Høkere eller Forprangere, som Landet omløbe, sælge“. Den Bestemmelse havde vi altsaa for over 200 Aar siden, at Bønderne skulde sælge deres Produkter paa Markeder eller Akseltorve i Købstæderne, men de havde ogsaa den Ret, at de ikke skulde give Torveafgifter derfor. Dernæst have vi en hel Mængde forskellige Kancelliskrivelser, som egentlig referere sig til det samme, og jeg skal nævne nogle af de vigtigste. Der er saaledes en Skrivelse fra 21de December 1822, der udtrykkelig forbyder Købstæderne uden særlig Hjemmel at paalægge de torvebesøgende Afgifter. Det har været som en

Slags Grundlov for denne Handel, at naar Bønderne ere forpligtede til at sælge deres Varer paa Torvet eller paa Markeder og ikke til Høkere eller andre Forprangere, som løbe rundt i Landet, saa have de ogsaa haft den Ret, at de ikke skulle svare Torveafgift. Se vi Politivedtægten for København af 18de Januar 1869 § 64, saa staar der, at „ingen maa lægge Hindringer i Vejen for den fri Adgang til Udsalgsstederne eller paa anden Maade forstyrre Handelen“. Denne Bestemmelse er, saa vidt jeg ved, endnu gældende. Plakat for København af 10de Marts 1869, § 4, siger ligeledes, at „Udsalg tillades (i København) i stort og smaat, som Sælger og Køber derom kunne enes“. Altsaa, det faktiske Forhold er dette, at vi have haft vor Afsætning af Landbrugsprodukter i Købstæderne fri for nogen som helst Afgift. Det er ogsaa værd at lægge Mærke til, at i Loven om Købstædernes kommunale Beskatning af 11te Februar 1863, § 1, ophæves alle gamle Bestemmelser om, at Købstæderne have Lov til til visse særlige Formaals Fremme at opkræve visse Indtægter. Det maa de ikke; det forbydes dem.

Det er derfor mærkeligt nok at man, som jeg senere skal paavise, dog er kommen til det Resultat, at Købstæderne alligevel paalægges os Landbrugere Afgifter. Naar vi komme ind til Torvet med vort Flæsk og Kød skulle vi betale Afgifter til Købstæderne, uagtet der ikke er Spor af Lovhjemmel derfor. Jeg skal paavise, hvorledes det er gaaet til. Man maa jo rette sig efter de faktiske Retsregler, saaledes som de ere stadfæstede ved en Højesteretsdom. Loven af 12te Januar 1858 om Tilvejebringelse af Sundhedsvedtægter siger i sin § 1, at naar de kommunale Raad eragte det fornødent, skulle Sundhedsvedtægter søges tilvejebragte, men der staar udtrykkelig, at de skulle stadfæstes af Justitsministeren, og saa staar der endvidere, at finder Justitsministeren en Bestemmelse i Sundhedsvedtægten enten utilraadelig eller ulovlig, skal han sende den tilbage til det vedkommende kommunale Raad med Anmodning om at tage den ud, og hvis Raadet ikke gør det, skal han enten nægte at stadfæste hele Vedtægten eller tage det ud, som enten er utilraadeligt eller ulovligt. Lovgivningsmagten mente altsaa den Gang, man lavede Loven af 12te Januar 1858 om Sundhedsvedtægter, at man sikrede sig, at der ikke paa Sundhedsvedtægterne kunde omskrives eller ændres noget i vore Love. Jeg kender et